

სწრაფის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 13.

3004, 4 ნომბერი 1901 წ.

გაზეთი № 1631.

მათხოვარი

(ჩუბოვისა)

— მოწყალეო ხელმწიფე! იყავით კეთილი, მომაქციეთ ყურადღება უბედურ, მშვირ კაცს. სამი დღეა არა მიქამია-რა... არა მაქვს შური თავ-შესაფარისათვის... ღმერთსა ვფიცავ! რვა წელიწადი ვმსახურობდი სოფლის მასწავლებლად და ადგილი დავკარგე.

დასმენის მსხვერპლი შევიქენი. აი ერთი წელიწადია თითქმის, რაც უადგილოდ დავდივარ...

ნაფიცო ვეძიებ სკვარცოვმა ათავალ-ჩათავალიერა მათხოვარის დაფეთილი პალტო, მისი ამღვრეული, მთვარეული თვალები, წითელ-მწუწუბებიანი ლოყები, და მოაგონდა რომ ეს გლახაკი წინადაც ენახა საღლაც.

— ეხლა მაძლევინ ადგილს კალუვის გუბერნიისაში, — განაგრძო მათხოვარმა, — მაგრამ არა მაქვს შეძლება, რომ იქ წავიდე. მიხედვით, ჰქმნითი მადლი.. მრცხვენინან, ვიგლახაკო, მაგრამ... გარემოება მიძლუებს. სკვარცოვმა დახედა იმის კოლოშებს, ერთი მათგანი იყო საზამთრო, მეორე საზაფხულო, და უბად რალაცა მოაგონდა.

— მომისპინეთ, გუშინწინ, გვანებ, მე შეგვებით თქვენ ბაღის ქუჩაზე, — უთხრა სკვარცოვმა — მაგრამ მაშინ შეუზნე-

— არა... არა... შეუძლებელია! — წაილულულა მათხოვარმა შექმუხებით. — მე სოფლის მასწავლებელი ვარ და, თუ გნებავთ, შემძლიან საბუთის ქაღალდები გაჩვენოთ.

— გეყოფათ მაცდურობა! თქვენ აღიარეთ თქვენი თავი სტუდენტად და მიახმეთ კიდევ, რისთვისაც გამოგრიცხეს უნივერსიტეტიდან. გახსოვთ?

სკვარცოვი გაწითლდა და ზიზიით მოშორდა მათხოვარს.

— ეს ფლიდობაა, მოწყალეო ხელმწიფე! — დაუყვირა გაჯავრებულმა — ეს ავაზაკობაა! მე თქვენ პოლიციაში ვაგვზავნით! თქვენ ღარიბი ხართ, მშვიერი, მაგრამ ეს უფლებას არ გაძლევთ მაგერ უსინდისოდ იცუვოთ!

მათხოვარი წაბარბაცდა, მოაგლო კარის სახელურს ხელი და, როგორც დაქერილმა ქურდმა, დაბნევით დაიწყო აქეთ-იქეთ ცქერა...

— მე... მე არა ვტყუი... — წაილულულა მათხოვარმა, — მე შემძლიან საბუთების ქაღალდები გაჩვენოთ.

— მერე ვინ დაგიჯერებთ? — განაგრძო გაცხარებით სკვარცოვმა, — სარგებლობთ საზოგადოების სიმპატიით და სოფლის მასწავლებლის ან სტუდენტის სახელით კი ჰყვეფევით მას. მე ხომ ფლიდობა!

სკვარცოვი გაცხარდა და დაუნდობლად გაჰკიცხა მათხოვარი, რომელმაც სკვარცოვის ზიზი გამოიწვია თავის

განჯის საბოროსთან აგებული შენობა სკვარცოვისა მუწეისათვის.

ბოდით, რომ თქვენ სოფლის მასწავლებლები კი არა, სტუდენტი ხართ და გამოგრიცხესთ სასწავლებლიდან. გახსოვთ?

ნამთვარეული სახით და თვალებით. მათხოვარმა შეურაცხყოფის, რაც სკვარცოვს უყვარდა და აფხებდა: გულ-

კეთილობა, გრძნობიერი გული, თანაგრძნობა დაჩაგრულ ხალხისადმი; მოწყალეების გამოსაცინელად წამოროშოლ სიტყვები, ამ „ვაებატონმა“ თითქო წაბილწა სვეორცივის წმინდა-წმინდა—მოწყალემა, რომელიც უყვარდა წრფელის გულით; მას უყვარდა ხელი გაემართა ყოველი გაქრეებული კაცისათვის. მათხვარი ჯერ თავს მართლუ-

ბებთ და იქამდის დამდაბლდებით, რომ მუშაობას მიჰყოთ ხელი, მაშინ კანცელარიის უნდა მიმართოთ, ან რუსულ ხოროს, სადაც არაფერს გააკეთებთ და ფულებს მიიღებთ მხოლოდ, მაგალითად ფიხკურ მუშაობას ხომ არ ინებებთ? ხომ არ იკადრებთ ეზოს მგველად წასვლას, ან ფაბრიკაში უბრალო მუშად შესვლას? თქვენ სულ ყველანი ამყები ხართ!

ხეკსურთა ნადიმა.—ეკსიზი გოგაშვილის.

ლობდა, მაგრამ შემდეგ გაბუმდა და, შერცხვენოლმა, თავი ჩაღუნა.

— ბატონო, —უთხრა მათხოვარმა გულზე ხელის დადებით, —ტყეშპირტიდ მე ვცრუობდი! მე არც სტუდენტ ვარ და არც სოფლის მასწავლებელი. ყველა ეს მოგონილია! მე რუსულ ხოროში ვმსახურებდი და იქიდან ლოთობისათვის დამითხოვეს. მაშ რაღა მექნა? ღმერთს გეფიცებით, უტყუროდ არ შეიძლება! როდესაც მართალს ვამბობ, მოწყალეებს არ მიძღვევ. სიმართლეს თუ მისიდე, შამშილით მოკვდები და უბინაოდ გაშვდები! თქვენ კარგად სჯით, მაგრამ... რა გქმნა?

— რა ჰქმნათ?! თქვენ მეკითხებით, რა ჰქმნათ? — შეჰყვირა სკვარცოვმა და მიუახლოვდა მას—იმუშავეთ! — აი რა უნდა ჰქმნათ! უნდა იზრამოთ!

— ეიმუშავო!... თვითონ მეც მესმის, მაგრამ სამუშაო სად ვიშოვნო, სადა?

— სიტყუე! თქვენ ახალგაზდა ხართ, უამრთიელი, ღინიერი და ყოველთვის იშოვით საქმეს. ოღონდ სურვილი გქონდეთ, მაგრამ თქვენ ხომ ხარ-მაცი ხართ, გარყენილი, ლოთი! პირიდან ისე ამოვლით არყის სუნე, როგორც სარდაფიდან! ძვალრიბილამდის გატენთილი ხართ სიტყუებით და მარტო მათხოვრობის შნოლა გაქვთ. თუ ინე-

დგენა დანაშაულობას.—სურათი შერ-შოლ-ჭრუღინის.

— როგორა სჯით, ღმერთმანი... —სთქვა მათხოვარმა და მწარედ გიციხა, —სადა ვიშოვო ფიხკური სამუშაო? ნოქრად ჩემი წასვლა გვიანდა, რადგან ვაჭრობას პატარაობიდანვე

უნდა შევჩვიოთ კაცი, ეზოს დაბეველად არავინ ამიყვანს, რადგანაც „შენობით“ არავინ დაშეუარაბრკემა... ფაბრიკაში კიდევ არ მიმოდებენ, რადგანაც რაიმე ხელობა უნდა ვიცოდებ, მე კი არაფერი არ ვიცი.

— მიჭკარათ! თქვენ ყოველთვის იპოვით თავის განსაზრთლებელ საბუნსო. ეს უნდა შემა დამიოთ?

— მე უარს არ ვამბობ, მაგრამ ესეა შეშის ნამდვილი მშობლები კი უღუკმაპუროდ სხედან.

— დახ, ყველა მუქით მკამელი აგრე სჯის, რა სამუშაოც დაეხსახელოთ — უარს იტყვით, არა ეს უნდა შეშა დამიოთ?

— ინებეთ, დავაბობ...
— კარგი, ენახობ... ჩინებულა... ენახობთ!

სკვარცოვი ხელების ფშენებით გაემართა და დაუძახა მოახლე დედაკაცს.

— აი, ოღლა, — მიჭკართა ქალს, — წაიყვანე ეს ბატონი სარაიაში და მიეცი დასაპობი შეშა.

მათხოვარმა მხრები შეიშმუნა, თითქოს იუკადრისათ, და ყოყმანით წაჰყვა მოახლეს. ემჩნეოდა სიარულზე, რომ შეშის დაპობა იცისრა შიმშილის გამო კი არა, არა, ისე, სირცხვილისა და თვითმოყვარეობის მიხეზით, რადგან სიტყვაში დაიჭირეს. ისიც ეტყობოდა, რომ ძლიერ შესუსტებული იყო არყისაგან, ჯანშრთილობა ამ ემჩნეოდა და არა ჰქონდა მუშაობის ხალისი.

სკვარცოვი გაეშურა სასადილო ოთახისკენ, რადგანაც იქიდან ჩანდა სარაია, სადაც შეშა იწყო, და უკეთ შეეძლო თავლის დღენა: იქიდან უკურებდა, როგორ მიდიოდა მოახლე ქალი და თან ზღაზნით მისდევდა მათხოვარი. ოღლა გაბრაზებული შესტკბოდა მათხოვარს. მივიდნენ თუ არა სარაიასთან, ოღლამ კარები გამოაჯღავნა.

„ნამდვილად ჩვენ დავუშალეთ ოღლას ყავის გათავება?! — ჰეჰეჰე! და სკვარცოვი — აი რა ბოროტი ქმნილებასა!“

შემდეგ სკვარცოვი ჰხედდა როგორ ჩამოჯდა კუნძუზე ცრუ-მასწავლებელი, ცრუ-სტუდენტი და დაბაჯრმა თავი თავის ხელებს. ოღლამ გაღვლედი ფეხებთან ნაჯახი და განრისხებული მთავად დადგინდა: ტუტების ცმატუნზე ჯაფრობა ეტყობოდა. მათხოვარმა ზღაზნით მიითრია თავისკენ ერთი კუნძი, დააყენა ფეხებ შუა და უხადურად დაურთო ნაჯახი. ხის ნაჭერი შეირბა და წაიქცა. მათხოვარმა კუნძი მოჭრედ მიითრია, დაბერა თავის გათრთილ ხელებს და ისევ დაჰკრა ნაჯახი ისეთი სიფრთხილით, თითქოს ეშინოდა ან კალაში არ გავიჭრა და ან თითი არ მოვიკეთოვო. შეშა კიდევ წაიქცა. სკვარცოვის თითქო რისხვა გაუნდდა და ცოტა არ იყოს შერცხვა კიდევ, რომ ძალიდ აწველა განებეზრებული, მიერალი, იქნება ავადმყოფი კაცი და ამუშავა სიტყვები.

„არა უშეშარა, შეგნებვა! — იფიქრა სკვარცოვმა, და გავიდა სასადილო ოთახიდან კაბინეტში. „ეს მისთვისევა სასარგებლოა“ — წაიბუტბუტა.

ერთი საათის შემდეგ შემოვიდა ოღლა და მოახსენა, რომ შეშა დაპობილია.

— აა, მიეცი ათი შაური, — უთხრა სკვარცოვმა. — უნახარი, თუ სურს, ყოველ პირველ რიცხვში მოვიდეს შეშის დასაპობად. სამუშაო ყოველთვის ექნება,

თვის პირველ რიცხვში მოვიდა მათხოვარი და კიდევ მიიღო ნამუშევარისა ათი შაური, რიცხვითა იმისა, რომ ფეხზე ძლიესდა იღბა. ამის შემდეგ მათხოვარმა შირაშირად შემოდიოდა იმ ეზოში და უკუშეშის აძლევდნენ ხოლმე სამუშაოს: ხან თოვლს აგროვებდა, ხან სარაიას ღობებზე, ხან ხალიჩებს და ღამაზეც პირაყავდა და ყოველთვის თავის განაშენებდა. იღვდა ხოლმე 30 — 40 კაბ., ერთხელ ძველი შარავლიც მისცეს.

სკვარცოვი რომ მეორე სახლში ვადადიოდა, იგივე მათხოვარი იღიქრავა ავეჯის გადასატან-დასაწყობად. ამ ემად მათხოვარი ფხიზლად იყო, დაღვრემილი და წუმბიკი ზანტად იღებდა ავეჯს, თითქო რადიქისა ეშინოდა; დადიოდა თავაღლუული და არც კი სტელობდა თავისი ბეჯითობა გამოჩინა; მხოლოდ სიცივისაგან იკრუნჩხებოდა და თანაც რცხენოდა, როდესაც მეტლები უკეთენდნენ მუქთა-მჭამელობას, ულონობას და სასაცილოდ იღებდნენ მის დაფურთხულ პალტოს. ბარგის გადატანის შემდეგ სკვარცოვმა უბძანა მიეზმოთ მასთან მათხოვარი.

— ახლა კი გუნდავ, რომ ჩემმა სიტყვებმა თქვენზე იმოქმედა, — უთხრა მან და თან გაუწყოლა მანეთიანი, — ათქვენი გასამრჯელო ღღეფიდლო მუშაობისათვის ახლა გუნდავ, რომ თქვენ ფხიზელიცა ხართ და არც მუშაობა გეზარებთ. თქვენი ვაგარი?

— ლუკოშკოვი.
— მე, ლუკოშკოვი, შემძლიან მოგაც სხვა სუფთა საქმე, თქვენ წყნა შევიძლიანთ!
— შემიძლიან.

— მაშ ამ წყრილით თქვენ ხვალ გემეზარებთ ჩემ ამაზანთან და გადასაწერს მიიღებთ. იზომობი, ნუ ილოთებთ, ნუ დაგავიწყდებთ, რაც მე გითხარით. შვიდობით!

სკვარცოვმა, დარწმუნებული, რომ კაცი ქუშპირი გზაზე დააყენა, აღერსიანად დაუბარტუნა მხარზე და გამოშვლილობების ნიშნად ხელი ჩამოართვა. ლუკოშკოვი წერილის წაღების შემდეგ აღარ გამოჩენილა.

გვიდა ორი წელიწადი. ერთხელ, როდესაც სკვარცოვი თეატრის კისის წინ იღვა და ბილეთის ფასს აძლევდა, თავის გვერდით შენიშნა პატარა ტანის კაცი. ამ კაცმა წინადად სოხვა კასირს ბილეთი გალონაკუნე და შავი ფული მისცა.

— ლუკოშკოვი, თქვენა ხართ?... შეეკითხა სკვარცოვი, რა იცნო თავისი შეშის ძველ შობილობა.

— როგორა ხართ? რას აკეთებთ? კარგად სცხოვრობთ?
— არა მიშეშარა... ეშრომობა... ესეა ნოტარიუსთან ვარ, თვეში მშ-მანეთი მაქვს.

— მაშ ღმერთი მოწყალეთა! კეთილი ძალიან, ძალიან მობარული ვართ თქვენ ხომ, ერთის მხრივ რომ ესთქვათ, ჩემი ნათლობი ხართ. მე დაგავიწყდა სწორე გზაზე, გასსოვი, როგორ გეჯავრდებოდ, მა? კინდამ შიშით ქვეყნელს არ ჩამეკეთია. მაღლობელი ვარ, ჩემო კარგო, რომ ჩემი სიტყვები შეუსმინე.

— თქვენც გამაღობ — უთხრა ლუკოშკოვმა. — თქვენსა რომ არ მოგესულიყავ მაშინ, აქამდე მე მეტ სახელად მერქმედა მასწავლებელი, თან სტუდენტი, თქვენ დამხსენით; ამოკვეთ მყარად ორბობან.

— დიდად, დიდად გამაღობთ.
— გამაღობთ კეთილ სიტყვებისთვის და საქმისთვის. თქვენ კარგად მოიქეთი მაშინ. მე მაღლობელი ვარ თქვენიც

ქმანკო გუმბაგია. — ქანდაკება ჭერანოსისა.

და თქვენი მოახლელ დედაკაცისაც. მიეცი, ღმერთო, სიცოცხლე იმ გულით კეთილშობილ დედაკაცს... თქვენ კარგად დამარიგეთ მაშინ, თქვენი მოვალე ვარ სიკვდილამდის, მაგრამ, მართალი რომ ესთქვა, იმ მდგომარეობიდან დაიხსნა თქვენ-მა მოახლელ ოკლამ.

— ეგ როგორ?

— აი როგორ: ზოგჯერ მოვიდოდი ხოლმე თქვენთან შეშის დასაპობად, ის კი დამიწყებდა: „აჰ, შე, ლოთო! შენ დაღუპული ადამიანი ხარო!“ მერე დაჯდებოდა ჩემ პირდაპირ და დაიწყებდა ოხვრას, შემომყურებდა და თან ცრემლები დაბაღუპით ჩამოსდიოდა ლოყებზე. „უბედური კაცი ხარ, უბედური! მზიარულეხასაც მოკლებული ხარ შენ ამ წუთი-სოფელში; ლოთო, ჯოჯოხეთში დაიწყებო!“ და სულ ამ ნაირად.

რამდენი სისხლი გაიფუტა, ან რამდენი ცრემლი დღღიარა ჩემი გულისათვის. უმთავრესი კი ის არის, რომ ჩემ მაგიერად შეშის ის აპობდა! შე ხომ, ბატონო, თქვენი შეშა ერთი ღერაკ არ გაიპტია. რისთვის იტანჯებოდა, არ შემიძლიან აფხნა, რისთვის გადამარჩინა, როგორ გამოვიცვალე ასე. იმის შემყურე, სმასაც თავი დაეანებე; ვიცი მხოლოდ, რომ იმის მზურავლე სიტყვებმა იმოქმედა ჩემზე, გამოაფხიზლა და არის

ღროს არ დამევიწყებდა იმიტი კეთილშობილური ხაზე. ღროს კი არის, რომ ადგილი მოკებნოთ: ზარს რეკვენ.

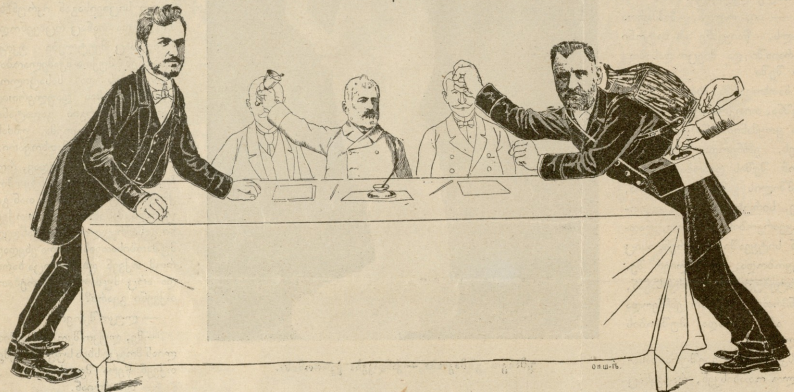
ლუკოშკოვა სალამი მისცა და წაიდა გელიორკისკენ.

რ. ხარსელი.

საკვლესია მუხუგმის შენობა განქის სობროსთან.

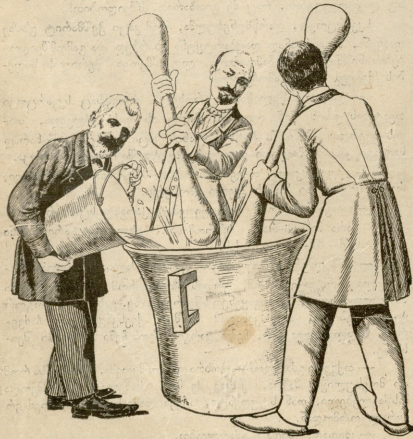
კერძო შეწირულებანი, კერძო ინიციატივა ჩვენ მუხომელ სომეხთა შენობის უფრო გავრცელებულია, ვიდრე ჩვენში. ყოველი მათგანი სცილობს დაზმარება აღმოუჩინოს ეს სწავლა-განათლებლის გავრცელებაში, ძველი ნაშთების დასაცავად და ს. ეს დიდად სასიამოვნო მიმართულება გავრცელებულია ერთნაირად ღარბისა და მდიდარს შორის. ყველა გრძნობს, რომ ერის წარსული საფუძე—სარკეა და მომავალ თაობას უნდა შეუნახოს, მაგრამ ყველა არ იმეტებს ამისთვის ზარჯს. ბაქოს მოქალაქემ ავეტიკ გუკასოვა თავის ზარჯით ააგო განქის ეკლესიისთან შესანიშნავი შენობა მთლად თლილს ქვისა საკვლესიო მუხუგმისათვის. შენობა სრულიად უზრუნველ-ყოფილია ცეცხლისაგან; აგებულია არხიტექტორ მტერნის გემით. გუკასოვს დაუზარაჯეს ამაზე და განქის გალავნის ალავლის კარებზე 30,000 მან.

კარგა ხანია ჩვენ წ.-კ. გ. საზოგადოება ზრუნავს საკუთარი შენობის აგებაზე წიგნი-საკვისა და მუხუგმის დასაცავად, მაგრამ აქამდის არ გამოუხუნდა არც ერთი გულ შემატყვარა, რომ ადგილი მიანც ეყიდნა შენობისათვის და „საზოგადოებისთვის“ შეუწირო.

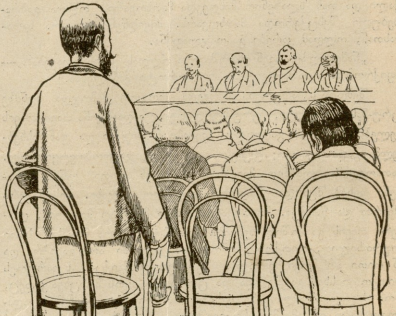

— მუხუგმით აღენიშნავთ, რომ ჭობრებმა გაგვევლეს.

— თქვენ ოღონდ თეთრი კენჭი მომეკით და მე მათ ვაყურებიანებ სვირს.

კამათი წ.-კ. საზ. კრებაზე 28 ოქტომბერს

— ბატონებო, მე უსამართლოდ ვარ დასჯილი. ერთ თქვენ სკოლი-დამ დაიბოხოვეს შარშანწინ, რადგან არ მოეწონდი. ახლა კი სიმოწენებით ვკითხულობ რევიზორის მოსწენებას, რომ თურმე ამჟამად იმ სკოლაში სწავლა უკეთესად მიდის, ვიდრე წინად. (ზარბაღილი ტაშის ცემა)

რედაქტორი
ბ. ჭყონია

გამომცემელი
ზ. ჯაბაღია